

Ljubljanski List

večerna priloga deželnemu uradnemu časniku.

Izhaja vsak dan razen nedelj in praznikov ob 5. uri zvečer.

Uredništvo in upravnništvo: Kolodvorske ulice šte. 15. — Z urednikom se more govoriti vsak dan od 11. do 12. ure. — Rokopisi se ne vračajo. — Inserati: Šeststopenjska petič-vrsta 4 kr., pri večkratnem ponavljanju daje se popust. — Volja za Ljubljano v upravnishvu: za celo leto 6 gld., za pol leta 3 gld., za četrt leta 1 gld. 50 kr., na mesec 50 kr., pošiljatev na dom velja mesečno 9 kr. več. Po pošti velja za celo leto 10 gl., za pol leta 5 gld., za četrt leta 2 gld. 50 kr. in za jeden mesec 85 kr.

Štev. 152.

V Ljubljani v sredo, 8. julija 1885.

Tečaj II.

Neredi v Macedoniji.

V novejšem času pričelo se je časopisje zopet pogostoma baviti z razmerami v Macedoniji, kajti čestokrat raznesle so se po Evropi vesti, da so tam doli v Macedoniji nastali neredi, da se je celo bati vstanka. Položaj res da zdaj še ni postal tako resen, da bi bilo pričakovati v najbližji bodočnosti organizovanega upora, ter da bi se zopet spravilo na dnevni red vzhodno vprašanje, vendar je resen dovelj, da se misli uže zdaj na to, da se vzroki teh neredov in nezadovoljnosti preiskujejo ter se neredi preprečijo.

In kje leži vzrok tem neredom? V verskem vprašanji. Večletni prepir med ekumeničnim patrijarhom v Carigradu in bolgarskim eksarhom postal je po škofovskem vprašanji še ljutejši; na obeh straneh vnela se je nečuvana agitacija, in ker je patrijarh hotel Bolgarom kratiti njihove pravice, skušali so si ti sami pomagati.

Kakor v drugih slovanskih državah, katere pripadajo pravoslavnemu veroizpovedanju, tako se je tudi v Bolgariji od najstarejšega stoletja ustanovila samosvojna narodna cerkev. Njeni poglavarji bili so metropolitje v Ohridi in pozneje nekaj časa patrijarhi v Trnovu.

Oblast teh poglavarjev raztezala se je nad vse provincije, v katerih so stanovali Bolgari, tem poglavarjem bilo je podrejenih nad dvajset škofov. Ekumenični patrijarhi priznali so tedaj pravoslavnost te cerkve in njeno avtonomijo, saj se v nekaterih cerkvenih listinah ti metropolitje nazivljejo „dragi pravoverni bratje“. Tudi pozneje, ko se je razrušilo bolgarsko kraljestvo po letu 1394. ni

prišlo ekumeničnim patrijarhom na um, da bi bili odrekli samosvojnost bolgarski cerkvi. In to svojo samosvojnost obdržala je bolgarska cerkev dalje nego 300 let po razpadu bolgarskega kraljestva. V tej dobi živel je Bolgar mirno poleg Grka, bila sta si politična prijatelja in vsak je po svoji prosti volji opravljal obrede svoje cerkve; ves ta čas poskušal ni nobeden carigraski patrijarh, da bi bil skušal spodkopati samosvojnost bolgarske cerkve ter prisiliti Bolgare, da se združijo z veliko grško. Obe cerkvi uživali sta jedna poleg druge popolno samosvojnost, nezavisnost; in to trajalo je do leta 1767. V tem letu pa se je zgodilo nekaj posebnega: Grška cerkev odpovedala se je prostovoljno samosvojnosti, nezavisnosti. Ohridski metropolit je namreč odložil svoje dostojanstvo in zbor bolgarskih škofov obrnil se je s prošnjo do carigranskega patrijarha, naj vzame pod svojo oblast bolgarsko cerkev ter jo združi z grško.

To je bila važna zadeva, katera bi se bila morala rešiti v škofovskem zboru; in v istini se je sklical tudi tak shod vzhodnih cerkv, da bi odločil o tem vprašanji. Toda patrijarh brigal se je malo za zborove ukrepe, zdelo se mu je bolj umestno in varno, če pokliče na pomoč posvetno moč. Obrnil se je torej s prošnjo do sultana, in ta izdal je pismo, s katerim se je odpravil ohridski metropolit ter se podredil grški cerkvi; saj sultan tudi ni imel vzroka, obotavljati se, ker so tako želeli bolgarski škofje sami. In ta svoj nepremišljeni korak obžalovali so čestokrat Bolgari, kajti koj tedaj, ko so predali samosvojno svojo cerkev grškemu patrijarhu, tedaj pričelo se je zanje trpljenje. Ekumenični patrijarh ni plašil se nobenih sredstev, da bi Bolgarom vzel tudi na-

rodnost, zdaj ko so sami zavrgli svojo svobodno cerkev.

V cerkev in v šolo usiljevala se je povsodi grščina; skozi desetletja in desetletja dopustil se ni nobeden nadobuden bolgarski mladenič do višjih duhovniških častij. Niti Boga svojega tedaj ni smel Bolgar moliti v svojem jeziku, in stroga kazen zapretila se je onemu, kdor bi se drznil izdavat bolgarske molitvene knjižice. Da bi se izbrisal vsak sled bolgarske narodnosti, postopalo se je z vandalsko krutostjo; vsi zgodovinski spomeniki, kateri so pričali Bolgaru o njegovi lepši prošlosti ter mu z blagodejnim ponosom navdajali srce, so se brez usmiljenja, brez prizanašanja odstranili. Ogenj uničil je bogate knjižnice v bolgarskih škofovskih palačah in samostanih, grška roka razdevala je staroslavne gradnje, uničevala podobe slavnih bolgarskih kraljev in velmož. Kar je le količ-kaj spominalo na bolgarsko narodnost, moralo je v prah — prizanašalo se ni proizvodom vede in umetnosti. Utihnil je bolgarski glas, in še v prvih dveh desetletjih tega veka se je kazalo, kot da se je posrečilo uničiti bolgarsko narodnost. Nikjer se ni čul bolgarski glas; nihče ni govoril, nihče pisal o bolgarskem narodu. Vendar še je tlela v nekaterih bolgarskih srcih iskrica narodne zavesti, in to upihali so kmalu zaslužni možje v blagodejen ogenj.

Za probujo narodne zavesti med Bolgari v tem času ima pač bolgarski zgodovinar Panzij in Vendelin ter škof Sofronij iz Vrage največjo zaslugo. Te podpirali so bolgarski trgovci iz Bukarešte in Odeše, in kmalu pričelo se je med Bolgari novo življenje, obudila se je bolgarska književnost. In tedaj pričel se je boj proti Helenizmu,

Listek.

Pod ženskim jarmom.

(Slika iz kmetskega življenja; spisal Martin Broján.)

(Konec.)

V.

V Ljubljani je bil študent,
Ki se je učil močno,
De si zmešal je glavo.

N. p.

Več časa po tem večeru je minilo. Pri Tinetu sedé zopet naši štirje znanci: Muzelj, Gašpar, Štular in Tonec.

Tudi Marijanica je še pri Tinetu, ali ni več natakara, nego Tinetova žena.

Pivci zapazili so kmalu neko spremembo pri Tinetu. Ključ, kateri so se poprej vedno vrtili po Tinetovi roki, so nekam izginili. V kratkem so zopet prišli na dan. Pa kje? Na belem predpasniku mlade krčmarice so rožljali.

Muzelj je bil danes silno zgovoren. Zakaj bi pa tudi ne bil dobre volje? Za vse, kar je one dni prestal, maščevan je, še tisti večer steknili so jo vsi, ki so se norčevali iz njegove nesreče. Da

se prepričate, le pogledjte jih, vse tri, Gašparja, Štularja in če hočete, na vrh še Tineta.

Gašpar Muzelja nič več ne sili, da bi sinu gospodarstvo prepustil. Saj bi mu Muzelj tudi usta zamašil, da bi se zadavil.

O Štularjevi pregrehi in pokori smo dosti slišali. Ker je ženi preveč palce navijal, mora sedaj sam kravco molzti, drva v kuhinjo prinašati, sok pristavljati, da, še celo otroka previjati! Ona pa se po hiši mede, in gorjé mu, če se jej količkaj prav ne obrne.

Tonec je kupil novo pipo s „pokfanastim“ pokrovcem, na njej pa je naslikan mlad konjiček. Na hlevne duri pa je pribil dragonca na konji, katerega od sedaj občuduje. Stvari ženskega spola ne trpi več.

Marijanica pa stopa med njimi, ko grajska gospa. Ravno jej je Tine odštel par desetic, katere je nek pivce pustil. Marijanica zadovoljno spravi denarce, zarožlja s ključ in odide ven.

„No, Tine“, spregovori Muzelj, „s teboj se ravno tako godi, kot z nekim župnikom, ki je dobil novo kuharico. Ko so jo vprašali: Čigavo je to, odgovarjala je: župnikovo. Malo časa je minulo in uže je pravila: To je naše. A nazadnje

se je tako prevzela, da je rekla: To je moje. No pa nikar preveč žalovanja in kesanja, kar Bog stori, vse prav stori.“

„V tolažbo sebi in vam hočem vam povedati, kaj sem minulo nedeljo doživel. Potem se bode te prepričali, da ne zdihujem pod ženskim jarmom samo jaz, ali vi, temveč celi svet.“

„Vozil sem s svojim Hrovatom gospoda župnika in Kolenčevega „lemenatarja“ v grad, kamor sta bila povabljena v gosti. Prav dobro smo se imeli. Tudi jaz nisem bil pozabljen. Dali so mi sedež v veži pred obednico. Mesa, kruha in vina pa so mi nanosili vkup, kakor da je pustni večer.“

„Po obedu sta odšla grajski gospod in naš župnik na vrt, da se malo poménita po svoje. Vrat nista zaprla za seboj. Čudno, da Kolenčevega „lemenatarja“ nista s seboj vzela, nego pustila ga notri med norečo mladino. Kolikor sem mogel krasti poglede skozi vrata, sedelo je baš nasproti lemenatarju Janezu mlado grajsko dekle, takisto drobno, da bi ga okoli palice povil in lahko, da bi ga odnesla najmanjša sapica.“

„Da bi te pes poduhal, norec stari,“ zarenči Tonec nad njim. „Korošca s 40. letom pamet sreča, tebe se pa ogiblje še s 50. letom.“

in to zopet na cerkvenem polji. Bolgari uprli so se z vso silo Grkom, zahtevali so, naj se nastavijo bolgarski škofje, in odpodili so grške. Kazalo se je celó, da hoté Bolgari skleniti zvezo s katoliško cerkvijo, da bi se ubranili grške. Ta boj trajal je celih dvajset let, in bil je tako brezoziren, da je morala turška posvetna oblast poseči vmes. Ker carigrajski patrijarh ni hotel ničesar slišati o opravičenih zahtevah Bolgarov, postavila se je turška vlada na stran Bolgarov ter primorala patrijarha Gregorija, kateri je nastopil v l. 1867. prestol, da je predložil načrt, po katerem bi se Bolgarom prepustilo nekaj bolgarskih škofij ter se jim dovolila posebna sinoda in eksarh, kateri pa bi naj bil vender po polnem zavisen od grške cerkve. Tega niso hoteli sprejeti Bolgari; zahtevali so več škofovskih sedežev in popolno nezavisnost svoje cerkve.

Patrijarh zopet ni hotel o tem nič slišati; poseči je morala zopet vlada vmes; izdelala je načrt, po katerem naj bi se ugodilo bolgarskim željam ter ga predložila patrijarhu. Toda ta se ni zmenil za to ter se izgovarjal, da tako važno vprašanje more rešiti samo koncil. Skušal je tako zavleči rešitev vse zadeve. A turška vlada se je naveličala grškega nasprotovanja, razen tega pa se je tudi bala, da ne bi v nezadovoljnih Bolgarih buknil upor, zaradi tega posegla je zopet s svojo roko v rešitev cerkvenega vprašanja, in zdaj z vso odločnostjo. Sultan Abdul Aziz izdal je l. 1870. ukaz, s katerim se je ustreglo željam Bolgarov; ustanovil se je bolgarsk eksarhat, kateri je imel pravico, v vseh čisto bolgarskih krajih nastaviti bolgarske škofje. Med temi kraji, kjer se je po omenjenem ukazudovolilo bolgarskemu eksarhu nastavljati bolgarske škofje, sta tudi kraja Ohrid in Skoplje, zaradi katerih škofovskih mest je zdaj najhujši prepir med Bolgari in Grki.

Gori omenjeni ukaz z leta 1870. sprejeli so Bolgari z veliko hvaležnostjo, a Grki so se mu uprli z vso močjo. Patrijarh sklical je cerkven zbor in izreklo se je, da je gori omenjeni ukaz nezakonit, da se ne zлага s cerkvenimi pravicami. Ta zbor zavrgel je tudi v l. 1872. izvolitev bolgarskega eksarha Antima ter one bolgarske škofje, kateri so ga priznali, izobčil. Čez tri mesece vršil se je zopet shod grških škofov v Carigradu, in pri tem shodu izreklo se je izobčenje Bolgarov, njihova cerkev pa se proglasila za razkolniško. To odločbo cerkvenega shoda podpisalo je 32 škofov in se je razglasila po vseh cerkvah.

Bolgari pa so med tem, opirajoči se na sultanov ukaz, organizovali svoj eksarhat, kateri je zdaj tudi priznan v kneževini in v vzhodni Rumeliji, nikakor pa ga ne hoté priznati Macedonci. Bolgari dobili so tudi od turške vlade dovoljenje, da nastavijo škofje v Ohridu in Skoplji. Da pa

se mogo pravomočno nastaviti ti škofje, treba jim sultanovega nameščevalnega pisma (berata), in tega pisma dobila nista omenjena škofa še do danes, ker se je zopet vmešavati jel patrijarh ter se mu je do zdaj tudi posrečilo, preprečiti izročitev nameščevalnega pisma od strani turške vlade novima bolgarskima škofoma.

To je silno razburilo Bolgare; povsodi pričela se je huda agitacija, in to še tem bolj, ker jim Grki skušajo zopet vzeti narodnost. Kake posledice bode imel ta cerkveni prepir, se pač še ne more določiti; a ker se bode prenesel najbrže tudi v politično življenje, mogel bi postati pomenljiv, ne samo za Macedonijo, marveč za vso Evropo.

Politični pregled.

Avstrijsko-ogerska država.

Včeraj pričela so se posvetovanja gledé avstro-ogerske pogodbe med avstrijskimi in ogerskimi ministri. Ogerski ministerski predsednik, trgovinski in finančni minister prisli so v to svrhu uže dné 6. t. m. na Dunaj.

Pravoslavni metropolit v Sarajevu je naznanil svoj odstop. Kot glavni vzrok temu odstopu je to, da je prebivalstvo v Bosni, osebito pa v Sarajevu nezadovoljno z metropolitovim delovanjem gledé šolskih in cerkvenih zadev. Tudi duhovščina izrekla se je v svojem glasilu zeló odločno proti metropolitu. Mislilo se je, da bode taka kritika zboljšala metropolitovo delovanje, demisijo povzročiti pa da se s tem ni nameravalo. Minoli teden bila je pri metropolitu deputacija ter ga nagovarjala, naj ne bi odstopil, vender jej je on odgovoril, da ostane pri svojem sklepu. Goji pa se nadeja, da bodo prijatelji še pridržali metropolita na njegovem mestu.

Tuje dežele.

Iz Sredca se poroča, da se je med vodji liberalcev in konservativcev vsled ruskega vpliva doseglo sporazumljenje. Karavelov in Cankov sta se po polnem sprijaznila, in slednji bode baje imenovan bolgarskim diplomatskim agentom v Carigradu.

O programu italijanskega ministerskega predsednika vé povedati list „Corriere“ naslednje, kar povzema iz razgovora med Depretisom in njegovim prijateljem: „Popolen program“ — tako dejal je Depretis svojemu prijatelju, „mi še manjka. Mnogo je zavisno od raznih faz, katere bode imela še prestati naša vnanja politika; ta je primorana nasloniti se na politiko Angleške, s katero deželo smo nerazrešljivo zvezani. V novembru, ko se bode dovolil budget za vnanje in pravosodno ministerstvo, nameravam zaključiti parlamentno zasedanje. Obširen in popolen program

bode vlada mogla razviti še le v januariji po zopetnem odprtju parlamentnega zasedanja. Splošne volitve se bodo potem vršile v mariciji ali aprilu.“ S tem so se pač silno malo odkrile skrivnosti novega programa.

Plemenito in junaško obnašanje španskega kralja Alfonza v zadnjih, za Španijo hudih časih vzbuja v kraljestvu navdušenje in občudovanje, po Evropi pa odkrito priznanje mlademu kralju, kateri spolnjuje svoje vladarske dolžnosti tako resno ter kaže svojim podanikom vzgled samozatajevanja. Kak vpliv bode imelo kraljevo potovanje v Aranjuez, katero je bilo proti volji kabineta, na kabinet, se zdaj pač še ne more določiti. Dné 4. t. m. v seji poslanske zbornice otvoril je debato bivši minister za vnanje zadeve, Martos, hvalil je kralja, da je šel v Aranjuez ter dal izgled ljubezni do svojega naroda, in konečno podarjal, da je zdanja monarhija krepkejša, nego ona kralja Amadeja.

Mahdi je še vedno v Omdurmanu, kjer pripravlja svojo vojno, da napada Egipet. A ne gre mu prav dobro. Sudanci so se uže naveličali vojske, katera traje uže blizu štiri leta. Sicer pa vlada tudi velika lakota, ker v lanskem letu iz strahu Angleži niti polovice njiv niso obdelali. Tudi denarja ni; v deželo ga ne pride več, kar ga je pa bilo, porabil se je za orožje in strelivo. Pred nekaterimi dnevi prišel je Osman Digma v Omdurman, da je čestital Mohamedu Ahmetu na osvojitvi Kartuma. Tedaj je bilo v taboru okolo 6000 mož z 800 velbljodi in izmed teh 6000 mož je polovica oblečena samo s srajco in s pasom prepasana, kajti obleka se zdaj v Sudanu more dobiti samo še za velik denar.

Razne vesti.

— (Gospa admiralovka in njen učitelj.) Admiral sir Francis Reginald Pourois, jeden najzaslužnejših zapovednikov angleškega brodivja, seznanil se je pred nekolikimi leti z mlado in krasno hčerko nekega oštirja. Šestnajstletna deklica ni hotela verjeti admiralu, da jo res ljubi, dokler ni poprosil starišev za njeno roko. Po poroki je admiral ni hotel precej predstaviti višjim krogom, ampak je zahteval od nje, da se ima nekoliko še v konverzaciji in godbi izuriti. Zaradi tega preskrbel ji je neko Francozinjo in pa mladega učitelja godbe. Tri mesece po tem, ko se je bila začela admiralovka uriti v godbi, poprosi svojega moža, naj ji dovoli z učiteljem obiskati nek koncert. Admiral ni imel nič zoper to, a kako ga je osupnilo, ko njegove soproge ni bilo več nazaj. Še le čez osem mesecev prišel ji je na sled. Opravljala je službo hišine pri svojem učitelju. Admiral grozil ji je s policijo, a zvita glavica pomagala si je z zvijačo iz zadrega. Še tisti dan pride mlado dekle imenom Ellen Avery

„Pač ti je lahko tako govoriti, Tonec, ker nimaš več one zapeljive natakariče na pipi,“ odreže se mu Muzelj. „Pa pusti me, da vsaj končam, potem se tudi ti lahko kake neumne znebiš, saj pamet v tvoji buči tako nima prostora.“

„No, da vam resnico povem,“ nastavi dalje, „červano sem otopil pri rogovilastih volih in suhih rebrih mojega konjiča, da molčim o stanu, vender, ko sem malo pogledal v oči grajske gospodičine, začelo se je nekaj premikati v mojem srci. Občutil sem željo, hudo željo, malo pobožati to nežno lice in potepljati jo takisto prijateljski po rami.“

„Kolenčev Janez je pridno gledal v svoj kozarec, kadar ne v kozarec, pa v grajsko dekle. Ona pa se je samo smijala in previjala po stolu, kakor veverica. He, Janez, sem si mislil, ne bo nič s samim pogledom, z besedo je treba zastaviti. In date vse šentej, vganil je mojo misel, vstane, zgrabi v roko kozarec in začne pridigati.“

„Čemu je kozarec držal v roki pri pridigi? Kolikor jaz vem, rabi se vino samo pri maši“, meni Tonec.

„Butica zagovodena, kaj ne veš, da v največji jezi bi bil dekletu treščil vse skupaj v glavo, ako bi mu pridiga nič ne hasnila“, poučuje ga Muzelj in potem nastavlja:

„Tako malo časa je v „lemenatu“, pa vam se je naredil tak goreč pridigar! Veliko pridig sem prespal, malo ne vse sem predremal gori za orgljami, ali ko bi tako pridigali gospodje, kot zadnjič Kolenčev Janez, želel bi poslušati vse zamujene pridige skupaj. Začel je pa takó-le:

„Iz same dobrote vstvaril je Bog v raji Evo, mater vseh žen in deklet. Pa kaj je storila Eva? Nesrečno jabolko je šla trgat in Adam ga je vzel z njene roke. Zato pa je Bog preklel celi svet, in z njim Adama in Evo. Od tedaj hoče vsak Adamovec imeti ta sad od Evinih hčeri, tu je začetek in vir vse moške sužnjosti. Prevelika zaslepljenost je kriva, da je uže v najstarejših časih začela se prelivati gorka kri za Evine hčeri. Grki so se deset let vojskovali za Heleno.“

„Kaj pa, ko bi se bil malo zmotil, mlad je še in neizkušen; toliko studiranja človeka lahko malo zmeša“, ugovarja mu Gašpar.

Muzelj pa pripoveduje dalje Janezovo pridigo:

„Slavni Rimljani zbrali so silno vojsko in udarili na Egipet, in samo jedna ženska Katra (Kleopatra pis.) vjela je s svojim ženskim orožjem dva generala.“

„To je gotovo v onem Egiptu, kjer je egip-

tovskega Jožefa Putifarjeva žena skušala“, misli Tonec in ogleduje svojo pipo.

„Iz črne Afrike pridrlí so divji vojščaki na Laško in vse so djali pod meč, kar se jim je moškega vstavljalo. Nekoliko žensk v Kapi (Capua pis.) pa je celo vojsko premagalo“, govori Muzelj.

„Veste kaj, ta pridiga je pa uže preveč čudna. Uže Lenka in Katra mi ne gresta prav v glavo, zdaj pa zopet ženske v Kapi, da bi celo vojsko premagale. In te niti nobene svetnice niso bile. Pojdi, pojdi se solit s tistim lemenatarjem, ki ne vé prav, kaj se mu po glavi blodi“, nasprotuje mu Gašpar.

Muzelj pa si ne pusti mnogo reči, temveč nadaljuje: „Neka nemška kraljica je vsakega možaka v vrečo dejala, kateri jo je zasnubil, in potem ga je na solnci posušila. Hranila je cele hribe takih posušanih možicev. Pa ta grozna ženska moč jih ni strašila, vedno so se oglašali, dokler ga ni steknila, ki jej je bil kos. Pa koliko potokov krvi je zavoljo tega poteklo.“

„Poglejmo v našo slovensko domovino, kako se z našimi rojaki godi. Koliko solz je poteklo zaradi Primčeve Julije!“

„Kaka Magdalena je to zopet?“ povprašuje Tonec, ali odgovora mu ni mogel nikdo dati.

k admiralu ter ga milo prosi milodara zá-se in za svoje uboge stariše in sestre. Admiral bil je usmiljenega srca in jej je takoj dal zdatno podporo. To porabila je admiralovka. Na strani svojega učitelja podala se je k svojemu soprogu ter mu je očitala lahkomišelnost življenja, trdeč, da je od Ellen Averyy o tem slišala in da se sedaj pred njim nič več ne boji. Prišlo je do sodnijske obravnave. Admiral se je kar tresel jeze in se je še le potolžil, ko se je izrekla ločitev zakona. Mlada žena pogledala je zaničljivo admiralu, a proti učitelju smehlja se, rekla je: „Tako, sedaj bova oba učila in si tudi prisluzila, kar nama treba.“

— (Skrivnosten umor.) Iz Št. Huberta na Ogerskem se poroča: V nekem vodnjaku naše občine dobili so te dni uže zelo strohnelo moško truplo. Spoznali so v mrtvecu 17letnega sina necega tukajšnjega kmetovalca, ki je bil uže nekaj tednov sem izginil in nihče ni vedel, kam da je prišel. Pri raztelesenju pokazalo se je, da se je nad nesrečnim mladeničem izvršil zločin, kajti na glavi in na hrbtu prizadetih mu je bilo več smrtonosnih ran. Zločina sumijo necega hlapca, ki je bil umorjenemu nekelej, ko sta se bila sprla, zažugal, da se nad njim maščuje. Zaradi tega so ga tudi takoj zaprli. Sicer odločno taji, da bi bil doprinesel ta zločin, a to, da se je pri zasliševanju večkrat zagovoril in spravil sam s sabo v nasprotje, dela gale še bolj sumnega.

— (Trdovraten samomorilec.) Fako Miška bil je v ogerski občini Szeghalom dimnikar in je več let mirno opravljal to službo, ki mu je prinašala več zaslug nego zaslužka. Nekega dne pa mu pride hlapca na misel, da je pravi svoj poklic zgrešil in da je služba, katero opravlja, premalo častna zanj. Vsled tega sklene konec storiti žalostnemu svojemu življenju. Napije se tedaj do dobrega žganja in se obesi na nekem drevesu. A njegova ura še ni bila prišla. Zapazil ga je nekdo in ga rešil. In sedaj bil bi imel zopet opravljati črno svojo službo. Vender njegov sklep bil je trden. Odločil se je bil umreti, za to napije se v drugič žganja, po tem pa gré in si namaši toliko blata v usta, da se je zadušil. Tako je končal neslavno svoje življenje, če ne ravno s slavno, pa vsaj z originalno smrtjo.

— (Preveč dobrega.) Stotnik h kuharju: „Mostvo se danes pritožuje, da je danes jed komaj za uživati — in to po pravici, kajti emoki so grenki, pa trdi, kakor kamen. Kako je to?“ — Kuhar: „Gospod stotnik, oprostite, ljudje so se mi v jedno mēr pritoževali, da so emoki premehki. Da jim jedenkrat vender uže vstrežem, pomešal sem nekoliko cementa med moko!“

— (Izdajalec.) Sodnik: „Sedaj je dokazano, da ste se tudi vi udeležili velike tatvine. Ti škornji, ki ste jih, ko ste morali hitro oditi, pustili pred vratmi, so vaš izdajalec!“ — Zatoženi (milo zroč na svoje škornje): „Vaša milost, tega bi si jaz ne bil nikdar mislil o svojih škornjih.“

„Poglejmo vse stanove, gori od bogatega graščaka pa doli do borne gostačeve kočice. Vse se zviija in valja v prahu pred žensko.“

Kakov je revež ta, ki ga presune,
Z oči nebeskih vržena pušica.

„Oj, hudiča, kaj še streljati zna ta golazen?“
srdi se robati Tonec.

Muzelj pa pripoveduje konec Janezove pridige: „Ko pa pride mladi dijak na razpotje življenja, bojujeta se dve ženski sili zanj. Jedna je mlada in lepa, kot jutranja zarja, kamor se ona prikaže, spreminja se narava v krasen vrt, v katerem rastejo najdivnejše cvetice — — —“

„Pri teh besedah gleda Janez dekleta tako milo proseče, kakor da ga hoče za odpušcanje prositi, če je morda nekoliko preveč izgovoril... gledal jo je tako milo, kakor bi hotel reči:

Pusti strah in moja bodi
V dar srce ti podelim — —

„Ona pa si zakrije sramežljivo z rokama obraz, rudeči obraz — — —“

„Kaj pa bi se bilo zgodilo z Janezom in dekletom, ne vém — — — a na srečo prišel je župnik blizu, potegnul Janeza k sebi; odpeljala

— (V zadregi.) Bolnik (pri zdravniku za oči): Zdaj, gospod doktor, ko ste mi prepovedali kaditi, pa res ne vem, kaj bodem počel v pisarni.

— (Kje Bog ne zaupa Angležu?) Anglež pripovedoval je ošabno Indijanu, da solnce nikdar ne zaide na posestvih njegove kraljice. „Ali si moreš misliti, zakaj ne?“ vpraša naposled Anglež. — „Ker Bog v temi Angležu nič ne zaupa,“ dobil je odgovor.

Domače stvari.

„Národní Dom.“

Krajcarska podružnica „Národnega Doma“ je pričela svoje delovanje. V Ljubljani ima uže nad 5000 udov in te dni prične njen odbor poverjenikom razpošiljevati knjižice z markami. Vsaka knjižica ima na platnicah navod, kako pobirati doneske. Da se namreč olajša poverjeniku nabiranje in kontrola tako malih zneskov, kakor jih pobira krajcarska podružnica, daje mu odbor knjižico s krajcarskimi markami v roke.

Vsled tega nima poverjenik nikake sitne pisarije; prejetih krajcarjev ni treba posebej zapisovati, ne posebej shranjevati; kolikor mark mu nazadnje manjka v knjižici, toliko krajcarjev je prejel, toliko jih mora oddati v Ljubljano.

Knjižica ima na vsaki (levi) strani deset predalov, v katere poverjenik v poljubnem redu piše imena ali znamenja udov svojega okraja; na eni strani ima torej deset udov prostor. Vsak ud plača na mesec 1 krajcar, na leto 12, in zato se razteza od vsacega predala proti desni dvanajst mark po krajcarji, ki se prav lahko ena od druge odtrga. Knjižica je tedaj preračunjena za eno leto in za sto udov.

Marke se jemljó od desne proti levi strani. Znamenje I. M. na prvi marki pomeni „prvi mesec“; II. M. na drugi marki „drugi mesec“ itd.

Krajcarski doneski se pobirajo mesečno; za vsak krajcar se odtrga udu v potrdilo ena marka njegovoga predala, in sicer tista, ki ima številko meseca, za katerega je plačal.

Če kdo želi za več mesecev skupaj dati udnino, izroči se mu ob enem toliko mark, kolikor je dal krajcarjev.

Ako hoče kdo več na mesec plačevati, nego 1 krajcar, odpre se za-nj v knjižici toliko predalov, kolikor na mesec krajcarjev daje; toliko mark se mu tudi ob enem izroči.

Marka naj se pri plačilu nekoliko natrga, v znamenje, da je obrabljena.

Po markah, ki še stojé v knjižici, poverjenik lahko vidi, kateri udje so uže storili svojo dolžnost, kateri pa ne. One, ki so pozabili na mali donesek, naj blagovoljno potirja in jim izroči zaostale marke.

Ko bi kak ud plačal, a ne hotel marke vzeti, naj jih poverjenik kljub temu odtrga, a potem takoj uniči.

sta se in med potom ga je dobro ošteval in mu dajal lepe nauke.“

* * *

Jedva je Muzelj te besede spregovoril, uže potrka na okno stara znanka, njegova ženka. Mirno vstane, molče plača in gre domov.

Par minut pozneje potrka nekdo na okno nasprotne strani. Prišla je vrsta na Štularja, zakonska družga ga kliče domov.

Gašpar tudi odide, izgovarja se, da bo večerja, a morda je kje drugje zajec tičal.

Sam Tonec ostane, blagruje sebe in svojo picico, sprazni glažek za glažkom, in ko se ga je pošteno nalezal, zadromlja znano žganjarsko:

Dobiček je dober bil,
Dnarce sem vse zapil,
Potlej me je s pal'co,
Skoz duri podil,

plača, gre domov in se zarije v svoj navadni brlog.

Mlada krčmarica pa vrže iz žepa denarce, kar jih je skupila čez dan, ter jih skrbno prešteje in vestno shrani v omaro, zaklene klet in velevala: Spat!

Prejeti denarji se v poljubnih časih pošiljajo v Ljubljano ali pa koncem dvanajstega meseca, torej takrat, ko je prodanih vseh 1200 mark in je knjižica prazna. Z zadnjim zneskom vred priloži naj se tudi knjižica.

Pred pošiljavitvijo naj si poverjenik od nabranega denarja vračuna poštnino, da ne bode sam na škodi.

Denar in pisma naj se pošiljajo pod naslovom:
Krajcarska podružnica „Národnega Doma“
(dr. Josip Starč)

v Ljubljani.

Poverjenikov se je uže veliko število oglasilo, celó telegrafično dobil je odbor ponudbe od odličnih rodoljubov — pač najlepši dokaz, da je ideja krajcarske podružnice padla na rodovitna tla.

Na delo tedaj rojaki!

— (Imenovanje.) Sodnijski pristav v Ilirski Bistrici gosp. Fran Višnikar imenovan je okrajnim sodnikom v Ribnici.

— (Deželne sirotinske ustanove.) Deželni odbor kranjski razglašá: Začetkom šolskega leta 1885/86 bode zopet na deželne stroške nekaj dečkov in deklic v tukajšnjo sirotišnico vsprejetih, morebiti se bodo tudi nekatere sirotinske ustanove na roko podelile. Te ustanove namenjene so ubogim sirotam iz Kranjskega od 6. do izpolnjenega 15. leta starosti, katere obiskujejo ljudsko šolo, kolikor jih postava veže. Prošnjiki za te ustanove naj dokažejo starost po rojstnem listu, ubožstvo, sirotinstvo, in sicer: so li po polnem sirote, ali pa le brez očeta ali pa brez matere, bivališče, telesno in duševno zmožnost za vsprejem v sirotišnico po zdravniškem spričevalu; potem naj dokažejo, ali uže kako šolo obiskujejo, tudi je navesti, kdo sirote postavno zastopa, ali kdo je njeni od sodnije postavljeni zastopnik (jerob). Nekolekovane prošnje naj se uležé pri dotičnih c. kr. okrajnih glavarstvih, v Ljubljani pa pri mestnem magistratu do 15. avgusta l. 1885. Za tiste sirote, za katere so se uže v tekočem letu poslale prošnje na deželni odbor za vsprejem v sirotišnico ali za podelitev sirotinskih ustanov in katere se še niso rešile, ni treba sedaj prošenj ponavljati, ker se bode pri prihodnjem oddajanju na nje primerno oziralo.

— (Petdesetletnica trgovske firme Souvan.) Dne 1. t. m. obhajala je trgovska hiša Souvan petdesetletnico svojega obstanka. Povodom tega dogodka darovala sta zdanja zastopnika firme brata Souvan mnogim dobrodelnim zavodom obile denarne podpore, tako na pr. ljubljanskemu trgovskemu bolniškemu in penzijskemu društvu 500 gld. avstr. sreberne rente.

— (Ogenj.) Včeraj popoldne okolo 5. ure nastal je ogenj v dimniku hiše gospe Julije Materne v Spitalski ulici; posrečilo se je kmažu udušiti ogenj.

— (Tatvina.) Danes dopoldne ukrad je neznan tat na Poljanski cesti št. 15 iz zaprte omare 200 gld. in mnogo perila. Policija zasleduje tatu.

— (Prodaja kónj.) Državna žrebčarija na Selu pod Ljubljano prodajala bode na očitni dražbi dne 18. t. m. ob 10. uri dopoldne v Ljubljani na cesarja Josipa trgu pet žrebcev.

— (Pobegnil.) je predsinočnim po noči iz stanovanja svojih roditeljev 13letni tretješolec J. Škof. Na mizi pustil je pismo, v katerem pravi, da ne more več dalje študirati. Kam se bode obrnil in kaj storil, nado-
budni mladenič ni omenil v pismu. Škrbni oče ga išče, a nikjer se ni dobil o njem sledu. Kaj da je gnalo mladeniča od doma se ne vé; to šolsko poluletje dovršil je še s precej povoljnim vspehom.

— (Vodovod v Šmariji.) Dne 5. t. m. otvoril se je v Šmariji pri Grosupljah nov vodovod. Blagoslovil ga je gosp. dekan Drobnič. Slovesnosti udeležila se je vsa požarna bramba in šolska mladež. Mnogo zaslug za napravo vodovoda pridobil si je župan gospod Ogorelec. S tem vodovodom se je odpravilo do zdaj vedno zelo nadležno pomanjkanje vode.

— (Toča.) Iz Starega trga pri Loži se nam poroča: Včeraj, dne 6. t. m., je tukaj močno poškodovala toča poljske pridelke; tudi v bližnji fari Babino polje naredila je toča mnogo škode. Uže itak revni ljudje, so kar obupani.

— (Štrela udarila.) Iz Idrije se nam poroča: Dne 6. t. m. treščilo je v dvonadstropno hišo Gašparja Kumra, in sicer je strela šla skozi dimnik v kuhinjo,

kjer se je ravno mudila 62letna udova Antonija Grilec. Ta ostala je takoj mrtva. Druge nesreče se ni prigodilo.

— (Požarna kronika.) Iz litijskega okraja se nam poroča: Dne 1. t. m. unelo se je po noči v kuhinji Antona Butje v Prhovei. Da si so sosedje prihiteli takoj gasiti, se vendar ogenj ni mogel precej ugasiti in so zgorela čveterim gospodarjem hiše in gospodarska poslopja, kakor tudi pohištvo. Tudi je ogenj uničil kakih 400 mernikov žita in 9 prašičev. Škoda ceni se na 15 000 gld., zavarovan pa nobeden ponesrečenih ni bil.

— (Občinska volitev.) Pri volitvi novega predstojništva v Dedinem Dolu v litijem okraji bili so izvoljeni, in sicer županom Josip Skubic, posestnik v Dedinem Dolu, občinskima svetovalcema pa graščak baron Taufferer in posestnik Fran Križman.

— (Iz Kostanjevice) se nam brzojavlja, da je predvčeranjim tam in v okolici pobila toča ter da so vinogradi in poljski prideški zelo poškodovani. Na polji je vse tako uničeno, da bode trebalo druge setve. Kakor čujemo, misli se od merodajne strani priti po uimi poškodovanim na pomoč.

Izvrševalnemu odboru narodnega kluba došlo je sledeče pismo prevzvišenega gosp. Karola grofa Hohenwarta:

Častitim volilcem državnozbornskega volilnega okraja kmetijskih občin gorenjskih!

Pri volitvah za državni zbor dne 28. maja t. l. me je volilni okraj kmetijskih občin gorenjskih, katerega sem že 12 let imel čast zastopati v državnem zboru, vnovič odlikoval z izvolitvijo za svojega državnega poslanca.

Prijetna dolžnost mi je, da vsem svojim častitim volilcem za ta dokaz zaupanja, ki me veseli in časti, izrekam svojo najsrčnejšo zahvalo.

Počastilo me je pa tudi deželno glavno mesto Ljubljana s trgovinsko in obrtniško zbornico v Ljubljani z izvolitvijo za državni zbor. Odločil sem se sprejeti to poslanstvo, ono svojega starega in meni jako dragega volilnega okraja pa ob enim potem c. kr. deželnega predsedstva odložim v roke svojih čestitih gospodov volilcev. Prosim Vas pa sprejeti zagotovljenje, da bom vendar istotako vselej pripravljen v državnem zboru potezati se za vaše posebne koristi in pri tem po vseh svojih močeh podpirati onega, katerega namesto mene za poslanca izvolite.

Sprejmite še enkrat mojo najsrčnejšo zahvalo in ohranite mi tudi še v prihodnje prijazen spomin.

Na Dunaji dne 5. julija 1885.

Karol grof Hohenwart l. r.

Narodno-gospodarstvene stvari.

Letina v Avstriji.

Poročilo poljedelskega ministerstva za mesec junij se glasi: V prvi in drugi polovici meseca bila je velika vročina, vendar je bila za rastline vendar le ugodna, ker je v večini dežel primerno deževalo. — Zimska setev se je opomogla. Rž je nekoliko zaostala, vendar je kmalu naredila klasje ter obeta slabo srednjo letino, pšenica pa obeta normalno srednjo zetev. V srednjem pasu se je z žetvijo že pričelo, v južnem pasu pa se je deloma že dovršila. Menj dobro se je razvijal ječmen in oves, katera obetata le srednji pridelek. — Še bolj občutljivo je bilo pomanjkanje potrebnega dežja za zelenjad; repa je še zmerom slaba, krompir je nekoliko boljši, in če dobi potrebne moče, se bode še popravil. — Koruza (tursica) kaže precej dobro. — Sena in deloma tudi detelje nakosilo se je v severnih deželah le malo; v planinskih deželah pa se je veliko, po nekaterih krajih zelo veliko nakosilo. — Sadje ne kaže posebno dobro, ker je bila prevelika suša in ga je mnogo odpalo, dobilo se ga bode srednje. — Vino kaže skoro povsodi prav lepo; trta je povsodi prav lepo odcvetela in povsodi se kaže mnogo grozdov, in jagode so na nekaterih krajih že skoro po polnem dorasle. Pri navadno suhem vremenu ni trpela trta napadov od žuželk in rastlinskih škodljivcev. — Hmelj tudi dobro kaže in obeta obilen pridelek.

Telegrami „Ljubljanskemu Listu.“

Carigrad, 8. julija. Hud vihar razdejal je tri sto hiš.

Budimpešta, 8. julija. Bolgarski knez je prišel sim ter si ogledal razstavo.

Petrograd, 8. julija. „Journal de Peterbourg“ pravi povodom Salisburyjevih izjav v gorenji zbornici: Mi se nečemo o tej zadevi obširno izreči; kar je dejal Salisbury, nam zadostuje, saj je izrazil željo, naj bi se dosegel sporazum.

Dunaj, 7. julija. Cesarjevič in cesaričina odpotovala sta v Antwerpen k razstavi.

Pulj, 7. julija. Gospod nadvojvoda Albrecht in gospod nadvojvoda Viljem ogledala sta si danes zjutraj razne tukajšnje čete. Gospod nadvojvoda Albrecht izrekel se je pohvalno o izvežbanosti čet. Najvišja gosta ogledala sta si potem še orožarno, ladije in torpedne čolne. Okolo 10. ure vrnila sta se gospoda nadvojvodi na svoji ladiji.

Lvov, 7. julija. Poročilo nekega dunajskega lista, da se je sodnji v Cloczowu ovadilo, da so se pri volitvi v državni zbor za grofa Stadnickega kupavali glasovi, je po polnem izmišljeno. — Visla in druge reke so vsled obilo dežja izstopile iz strug. Namestništvo poslalo je denarno pomoč po povodnji poškodovanim.

Pariz, 7. julija. Courcy poroča, da se bodo anamitske čete po polnem razpršile. Kraljeva palača je nepoškodovana; v palači je mnogo umetnostnih zakladov. Francozov je 10 palo, ranjenih je 62.

London, 7. julija. Dólenja zbornica vsprejela je z 263 proti 219 glasovom Beachov predlog, naj se Bradlaugh izključi od prisege in iz zbornice. Gladstone pobijal je ta predlog.

Telegrafično borzno poročilo

z dne 8. julija.

	gld.
Jednotni drž. dolg v bankovcih	82.60
„ „ „ srebri	83.45
Zlata renta	109.05
5% avstr. renta	99.45
Delnice narodne banke	865.—
Kreditne delnice	285.60
London 10 lir sterling	124.50
20 frankovec	9.87
Cekini c. kr.	5.89
100 drž. mark	61.10

Uradni glasnik

z dne 8. julija.

Eks. zemlj. dražbe: V Ljubljani kožuovina in hišna oprava Ant. Kamanna (679 gld.) dne 13. julija. — V Litiji posestvo Iv. Kastelica iz Male Proske (1461 gld.) dne 17. julija. — V Rudolfovem zemljišče Mih. Baniča z Vrha pri Dolu dne 16. julija. — V Škofji Loki zemljišče Kat. Florijančič iz Sore (905 gld.) dne 21. julija. — V Kamniku zemljišče Fr. Pirša z Vira (450 gld.) dne 17. julija.

Konkurzi: Na imenje Matije Globočnika, kramarja v Zgor. Gorjah, okraj Radovljica. Narok dne 14. julija ob 9. uri dopoldne.

Tujci.

Dne 6. julija.

Pri Malič: Immergut, trgovec, z Dunaja. — Dr. Bauer, predsednik zbornice, iz Ljubna. — Scharl, urad. soproga, z rodbino, iz Beljaka. — Czerwiakowsky, trgovec, s soprogo, in Sommacampagna, lesni agent, iz Trsta. — Bugge in Suvan, lesotrožca, iz Malte. — Gruber, krčmar, iz Kočevja. — Testin, usnar, iz Kočevja. — Mally, strojar, iz Tržiča. — Nedog, c. kr. sodn. pristav, iz Ljubljane.

Pri Slonu: Homes, mnemoteknik; Heitz in Seligmann, z Dunaja. — Dr. vitez pl. Semdrinski, umir. predsednik; Grassi, državni uradnik; dr. Gattorno s soprogo; Bartolotti in Unich, trgovca, iz Trsta. — Moscarda, inženjer, iz Rovinja. — Heller, c. kr. pom. komisar, s soprogo, iz Pulja. — Dr. Stiglitz, vsenčil. profesor, iz Zagreba. — Kless, c. kr. umir. urad. vodja, iz Celovca. — Mlakič s soprogo iz Hrastnika.

Pri Tavčarji: Joukowsky iz Petrograda. — Ring iz Hannovera. — Kollmann z Dunaja.

Pri Južnem kolodvoru: Juraček in Zeiler iz Gradca. — Doktorič iz Gorice. — Pogatschnig iz Kirschenheure. — Kavčič, inženjer, iz Celja.

Meteorološko poročilo.

Dan	Čas opazovanja	Stanje barometra v mm	Temperatura	Vetrovi	Nebo	Mo-krina v mm
7. julija	7. zjutraj	736.66	16.2	jzpd. sl.	obl.	
	2. pop.	736.32	24.5	jzpd. sl.	d. js.	0.00
	9. zvečer	737.54	18.0	bzv.	obl.	

Umetne

zobe in zobovja

vdevlje po najnovejšem ameriškem načinu brez vsakih bolečin ter izvršuje plombovanja in vse zobne operacije (39) 28

zobozdravnik A. Paichel,

poleg Hradskega mostu, 1. nadstropje.

V našem založništvu je izišel na svetlo

drugi pomnoženi natis:

Poezije S. Gregorčič-eve.

Elegantno vezane in z zlatim obrezkom stanejo

2 gld., nevez. 1 gld. 20 kr.

Ig. v. Kleinmayr & Fed. Bamberg

knjigotržnica v Ljubljani.

Zaloga zemljevidov

c. kr. generalnega štaba.

Mera 1:75000.

Listi so po 50 kr., zloženi za žep, pri-lepljeni na platno po 80 kr.

Ig. v. Kleinmayr & Fed. Bamberg-ova

knjigarna v Ljubljani.

za gospode, gospe in deca

lastni izdelek

Perilo

garantovano, prikladno vsakemu životu, v vsaki velikosti, kakovosti in obliki priporoča

C. J. Hamann

Mestni trg, Ljubljana.

Izdeljuje se perilo tudi natanko po meri, suk-neni vzorci in ilustrovani cenilniki razpošiljajo se franco. (65) 3

Oznanila

in reklame za vse časopise, strokovne novine in koledarje domačih in tujih dežel preskrbava reellno in najceneje že celih 27 let obstoječa najstarejša firma Avstro-Ogerske v tej stroki: A. Oppelik na Du-naji (Stadt, Stubenbastei Nr. 2).